

Justis- og beredskapsdepartementet

Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

NATIONAL POLICE DIRECTORATE

Deres referanse:

Vår referanse:
201702243-5 008

Sted, Dato
Oslo, 23.08.2017

**POLITIDIREKTORATETS HØRINGSSVAR - ENDRINGER I
UTLENDINGSLOVEN OM UTVIDELSE AV MISHANDLINGSBESTEMMELSEN**

Politidirektoratet (POD) viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 23. mai 2017 om endringer i utlendingsloven (utl.) § 53 første ledd bokstav b om rett til fortsatt opphold ved mishandling i samlivsforholdet.

POD har forelagt høringen for samtlige politidistrikter og for Politiets utlendingsenhet (PU). Vi har mottatt innspill fra PU, Oslo-, Øst-, Innlandet- og Troms politidistrikter. Innspillene er delvis innarbeidet i høringssvaret og vedlegges i sin helhet.

Generelle kommentarer

Etter gjeldende rett har personer som har opplevd mishandling i samlivsforholdet, og som har hatt en tillatelse som ektefelle eller samboer etter utl. § 40 eller § 41, rett til fortsatt opphold etter et samlivsbrudd jf. utl. § 53 første ledd bokstav b. Høringsforslaget innebærer at bestemmelsen utvides til å omfatte mishandling utført av andre medlemmer av husstanden enn søkerens ektefelle eller samboer, f.eks. av svigerfamilie.

Formålet med forslaget er å bidra til at utlendinger som utsettes for mishandling ikke skal føle seg tvunget til å bli i mishandlingssituasjonen av frykt for å miste oppholdstillatelsen i Norge. I høringsnotatet fremgår det at forslaget har bakgrunn i regjeringens arbeid mot vold i nære relasjoner. Forslaget inngår også som et tiltak i regjeringens handlingsplan mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse (2017-2020).

Politidirektoratet er enige i departementets forslag. Vi mener den foreslåtte utvidelsen er naturlig i forhold til formålet bak bestemmelsen. Vi mener at forslaget kan være et virkemiddel som kan bidra til å avverge vold i nære relasjoner. Vi viser til omtalen av bestemmelsen i *Ot.prp. nr. 75 (2006-2007) Om lov om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven)*, hvor det fremkommer følgende:

"Departementet legger avgjørende vekt på at personer som er utsatt for mishandling ikke må oppfatte bestemmelsen som et usikkert handlingsalternativ, og dermed forbli i et skadelig samliv av frykt for å miste oppholdstillatelsen".

Politidirektoratet

For at bestemmelsen skal synliggjøre formålet, mener vi at det bør komme tydelig fram at mishandlingen som utøves av svigerfamilie/andre familiemedlemmer må ha skjedd mens utlendingen bodde sammen med ektefellen eller samboeren sin.

Personkrets

I høringsnotatet på s.8 sier departementet følgende: "*Med «andre medlemmer av samme husstand» menes personer som bor på samme sted som utlendingen som har vært utsatt for mishandling. Det er ikke et vilkår at vedkommende er folkeregistret på samme adresse. Bestemmelsen foreslås også å omfatte personer som bor i hver sin del av en generasjonsbolig, en flermannsbolig mv. [...] Det sentrale hensynet bak forslaget her er å sikre at en utlending, av frykt for å miste oppholdstillatelsen, ikke føler seg tvunget til å bli boende i et hjem hvor han eller hun utsettes for mishandling.[...] Departementet er kjent med at det kan forekomme tilfeller hvor søkeren ikke har bodd sammen med svigerfamilien, men har tett daglig kontakt og i disse situasjonene utsettes for forhold som kan karakteriseres som mishandling. Det kan også tenkes tilfeller hvor en utlending utsettes for overgrep i sitt hjem av personer som bor et annet sted og som ikke er del av (stor)familien. Disse tilfellene vil ikke være omfattet av forslaget til endringer i utl. § 53. Departementet peker på at utl. § 53 første ledd bokstav b ikke er ment å ta høyde for enhver situasjon hvor personer med midlertidig oppholdstillatelse utsettes for vold eller mishandling som utlendingens samlivspartner ikke vil eller kan beskytte mot.*

Når det gjelder spørsmålet om hvem som skal omfattes av mishandlingsbestemmelsen, så vil Oslo politidistrikt påpeke at de har sett enkeltsaker der et familiemedlem (i patriarkalske kulturer/miljøer) har utøvet vold mot en person (utlendingen), uten å være en del av offerets husstand/flermannsbolig og uten at samlivspartneren kan eller vil beskytte henne mot dette. Oslo politidistrikt mener at disse tilfellene også bør omfattes av forslaget, da ofrene er i samme situasjon som beskrevet i høringsnotatet. POD slutter seg til dette ut fra formålet bak bestemmelsen. I vedlagte innspill fra Oslo politidistrikt gis eksempel og utdypende begrunnelse. Se for øvrig innspillene nedenfor om potensiale for misbruk og behovet for innhenting av vandelsopplysninger fra andre personer enn referansepersonen (ektefelle samboer).

Potensialet for misbruk av bestemmelsen

I høringsnotatets punkt 6 fremhever departementet at "*det er viktig å erkjenne at mishandlingsbestemmelsen har et potensial for misbruk*". Som beskrevet ellers i høringsnotatet stilles ikke strenge krav til bevis for at mishandlingen skal ha funnet sted. Utlendingsloven § 53 første ledd bokstav b krever ikke at det foreligger sannsynlighetsovervekt for at søkeren eller søkerens barn har blitt mishandlet av samlivspartneren. Det stilles heller ikke krav om at forholdet er anmeldt. Hovedregelen er at søkerens fremstilling skal legges til grunn. Det foreslås at tilsvarende beviskrav skal gjelde ved påstand om mishandling fra svigerfamilie eller andre medlemmer av husstanden.

POD er enig i at mishandlingsbestemmelsen åpner for misbruk av regelverket, da beviskravene er såpass lave. Når bestemmelsens virkeområde utvides, bør praksis følges nøye fremover med sikte på justeringer.

Som nevnt i høringsnotatet, vil det sentrale hensynet være at utlendinger som utsettes for mishandling ikke skal føle seg tvunget til å bli i mishandlingssituasjonen av frykt for å miste oppholdstillatelsen. I den forbindelse nevner Oslo politidistrikt at en mulig begrensning av virkeområdet kan være tilfeller der verken referansepersonen eller den voldsutsatte står i et

slikt kulturelt-, økonomisk og emosjonelt avhengighetsforhold til voldsutøver, og hvor det ikke foreligger en utpreget tett og patriarkalsk familiekultur. POD bemerker at det i slike tilfeller kan stilles spørsmål om hensynet bak forslaget gjør seg gjeldende, særlig der ektefellene har kjent hverandre svært kort, parten har svak tilknytning til Norge og heller ikke vil møte sosiokulturelle problemer knyttet til å være skilt eller enslig kvinne i hjemlandet.

Når det gjelder potensiale for misbruk understreker PU at det er av stor betydning at det foretas en identitetsvurdering i forbindelse med søknad om opphold på selvstendig grunnlag etter utl. § 53 første ledd bokstav b. Se utdypende begrunnelse fra vedlagte innspill fra PU.

Vandelsopplysninger – behovet for å endre utlendingsloven § 85

Etter utlendingsloven § 40 femte ledd kan en søker, som ikke har felles barn med referansepersonen og ikke har levd i et etablert samliv med referansepersonen i utlandet eller i Norge, nektes oppholdstillatelse dersom det er mest sannsynlig at søkeren eller dennes særkullsbarn vil bli mishandlet eller grovt utnyttet. Utlendingsloven § 85 første ledd gir derfor adgang til å benytte vandelsopplysninger om *referansepersonen* for å vurdere om det er sannsynlig at søkeren eller dennes særkullsbarn vil bli mishandlet eller grovt utnyttet ved å etablere familieliv i Norge. Dersom en referanseperson ikke har beskyttet sin tidligere samlivspartner mot mishandling fra svigerfamilie/storfamilie i en husstand som beskrevet i høringsnotatet, så vil det være naturlig å anta at en eventuell ny ektefelle (utlending som ønsker familieinnvandringstillatelse) også vil kunne oppleve tilsvarende mishandling fra svigerfamilie eller andre familiemedlemmer i husstanden/flermannsboligen. På denne bakgrunnen mener vi at ved en utvidelse av utl. § 53 første ledd bokstav b, så bør det være adgang til å innhente og utlevere vandelsopplysninger om andre i husstanden/flermannsboligen enn referansepersonen.

I denne sammenhengen vises det til at Oslo politidistrikt erfarer at det er en sammenheng mellom søknader om selvstendig opphold etter utl. § 53 første ledd bokstav b og saker der det tidligere er eller burde vært utlevert vandelsopplysninger vedrørende referansepersonen etter utl. § 40 femte ledd, jf. utl. § 85, jf. utlendingsforskriften § 17-8.

Familieinnvandring med EØS-borgere

Innlandet politidistrikt bemerker at personer som har sitt oppholdsgrunnlag knyttet til å være ektefelle eller samboer med EØS-borger også bør få en selvstendig oppholdstillatelse dersom de er i samme situasjon som beskrevet i høringsnotatet. Praksis for behandling av saker om familieinnvandring med EØS-borger er nedfelt i Utlendingsdirektoratets rundskriv RS 2010-025 *Familieinnvandring med EØS-borger*. Rundskrivets punkt 4.2.3 omhandler opphold (for tredjelandsborgere) etter samlivsbrudd. For å kunne ha rett til videre opphold etter samlivsbrudd kan tredjelandsborgere få rett til opphold på visse vilkår dersom "det foreligger en særlig vanskelig situasjon, og ektefellen / den registrerte partneren som selv ikke er EØS-borger har vært utsatt for vold i hjemmet under ekteskapet/partnerskapet, slik at samlivet er oppløst som følge av dette". Vi savner en nærmere omtale av personer som er i samme situasjon som begrunner en utvidelse av utlendingsloven § 53 første ledd b, men som har oppholdsgrunnlaget sitt knyttet til å være ektefelle/samboer med en EØS-borger.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget antas å omfatte et begrenset antall saker. Departementet legger til grunn at økonomiske og administrative konsekvenser kan håndteres innenfor gjeldende budsjetttrammer.

Politidirektoratet er enige i at forslaget antas å omfatte et begrenset antall saker, og at de økonomiske og administrative konsekvensene derfor ikke vil være betydelige ved utvidelse av mishandlingsbestemmelsen. Vi vil imidlertid påpeke at saker som vurderes etter § 53 første ledd bokstav b er ressurskrevende å behandle generelt.

Oslo politidistrikt understreker viktigheten av kompetanse og opplæring om vold i nære relasjoner bl.a. for at rett informasjon blir gitt til personer som er - eller kan være omfattet av mishandlingsbestemmelsen. Se utdypende kommentarer fra Oslo politidistrikt.

Av hensyn til likebehandling, effektivitet og for å motvirke misbruk av bestemmelsen, ser vi behov for at det utarbeides retningslinjer for saksbehandlingen, og at praksis følges nøye fremover.

Med hilsen

Maren Vaagan
fung. seksjonssjef

Kari Stokkeland
seniorrådgiver

Saksbehandler
Kari Stokkeland
seniorrådgiver
Telefon 990 32 480

Politidirektoratet
Postboks 8051 Dep
0031 OSLO

NATIONAL POLICE IMMIGRATION SERVICE
- NORWAY

Deres referanse:

Vår referanse:
201700431-2 008

Sted, Dato
Oslo, 19.08.2017

ANMODNING OM INNSPILL TIL HØRING - ENDRINGER I UTLENDINGSLOVEN - FORTSATT OPPHOLD VED MISHANDLING I SAMLIVSFORHOLDET

Vi viser til e-post fra Politidirektoratet (POD) av 24.05.17, vedlagt høringsnotat fra Justis- og beredskapsdepartementet med forslag til endringer i utlendingsloven. Frist for innspill til POD er satt til 15.08.17. Etter avtale har PU fått utsatt frist til 18.08.17.

Den foreslåtte endringen går ut på å styrke rettsvernet til utlendinger som kan få permanent oppholdstillatelse på selvstendig grunnlag. Bestemmelsen i utlendingsloven § 53 foreslås endret slik at mishandling fra svigerfamilie og andre familiemedlemmer boende i samme husstand likestilles med mishandling fra ektefelle.

PU understreker at det er av stor betydning at rett identitet avklares så tidlig som mulig. Å fastslå sikker identitet er også viktig for å sikre at færrest mulig får tillatelse med uriktig identitet. Erfaringer fra utlendingsforvaltningen viser at det gis uriktige opplysninger om slektskap i den hensikt å skaffe seg et oppholdsgrunnlag i Norge. Det er gjennomført en rekke undersøkelser og evalueringer på utlendingsfeltet de siste årene som har avdekket et økt samfunnsproblem med bruk av falske ID-dokumenter, bruk av uriktig identitet og bruk av flere identiteter, se blant annet Nasjonal ID-senters sluttrapport – Kartlegging av ID-arbeid og KRIPOS' rapport "Den organiserte kriminaliteten i Norge – Trender og utfordringer 2011-2012. Det er av stor betydning at det foretas en selvstendig vurdering av oppgitt identitet når det på grunnlag av mishandling søkes permanent opphold. Det vises særlig til at bestemmelsen har et potensiale for misbruk. Det er derfor viktig at politiet i slike saker både vurderer identitetsopplysninger og verifiserer slektskapet slik at ordinær innvandring ikke omgås.

PU har ellers ingen kommentarer til høringen.

Med hilsen

Kristel Lee Høgslett
fungerende avdelingsleder

Zubia Arooj Kiani
politifullmektig

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

POLITIET

Politidirektoratet
Postboks 8051 Dep.
0031 OSLO
Norge

TROMS POLITIDISTRIKT

Deres referanse:

Vår referanse:
201710554-2 008

Sted, Dato
Tromsø, 02.08.2017

ANMODNING OM INNSPILL TIL HØRING - ENDRINGER I UTLENDINGSLOVEN - FORTSATT OPPHOLD VED MISHANDLING I SAMLIVSFORHOLDET

Høringsnotatet er gjennomgått, og endringsforslaget til Justis- og beredskapsdepartementet tiltres.

Med hilsen

Ole Bredrup Sæverud
Politimester
Troms pd.

Per Øyvind Skogmo
Fungerende leder
Felles enhet for Forvaltning, Utlending og Sivil
Rettspleie

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Saksbehandler
Kenneth Henriksen
Fungerende seksjonsleder Seksjon for Grense og Utlending

TROMS POLITIDISTRIKT

Post: Postboks 6132, 9291 Tromsø
E-post: post.troms@politiet.no

Tlf.: 77796000
Faks: 77796001

Org. nr.: 974769425
www.politi.no

POLITIET

Politidirektoratet
Politifagavdelingen
Grense- og utlendingsseksjonen

Mottak
Kari Stokkeland

Saksbehandler
Christin Berges

Sted, Dato
Hamar 20.07.2017

Høringsvar fra Innlandet Politidistrikt - "Endring i utlendingsloven - fortsatt opphold ved mishandling i samlivsforholdet"

Justis- og beredskapsdepartementet har sendt på høring forslag til endring i utlendingsloven (utl). § 53 første ledd bokstav b, om fortsatt opphold etter samlivsbrudd til utlendingen som har blitt mishandlet i samlivsforholdet.

Innlandet politidistrikt har følgende kommentar til utsendt høring:

Innlandet politidistrikt mener at man i denne bestemmelsen også bør ta hensyn til 3. landsborgere som har tillatelse etter EØS regelverket. For å få videre opphold etter samlivsbrudd må denne gruppen dokumentere at de fyller vilkårene på selvstendig grunnlag etter EØS-regelverket.

I praksis ser vi at denne gruppen ofte har problemer med å dokumentere dette. På bakgrunn av type tillatelse (EØS) faller de utenfor gruppen som kan søke etter § 53. Vi mener derfor at denne gruppen bør inkluderes i bestemmelsen med nevnte endringer.

Innlandet politidistrikt har for øvrig ingen innvendinger eller kommentarer mot selve endringen i § 53, første ledd bokstav b.

Vennlig hilsen

Christin Berges

Avsnittsleder førstelinje
Innlandet politidistrikt
Utlendingsseksjonen Hamar